

Motion om att upphäva beslutet om utökat VA-verksamhetsområde på Rådmansö (Uppnäs, Västernäs, Östernäs)

Norrtälje 2025-04-28

Bakgrund

Norrtälje kommun står inför stora investeringar i vatten och avlopp, samtidigt som resurserna är begränsade och VA-taxan redan hör till de högsta i landet. I detta läge behöver varje satsning vara både miljömässigt och ekonomiskt motiverad, och den måste ta hänsyn till de människor som berörs. Många boende i aktuella områden har redan investerat i godkända enskilda lösningar eller saknar ekonomiska möjligheter att ansluta sig.

Områdena Uppnäs, Västernäs och Östernäs på Rådmansö beslutades 2020 ingå i ett utökat verksamhetsområde för kommunalt VA. Sverigedemokraterna var kritiska redan då, och sedan dess har förutsättningarna förändrats ytterligare på flera punkter:

- I en uppdaterad behovsbedömning från oktober 2024 konstaterar Bygg- och miljönämnden att det inte finns något behov av kommunalt VA i Uppnäs, då området kan klara sig med enskilda lösningar på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt godtagbart sätt.
- I Västernäs och Östernäs finns visserligen vissa utmaningar med avlopp och grundvatten, men många kloridanalyser är gamla och behöver uppdateras för att ge en rättvisande bild. Det finns dessutom god kapacitet i flera brunnar, och många fastighetsägare har redan investerat i fungerande lösningar.
- Kommunen bedriver just nu pilotprojekt i samverkan med Länsstyrelsen för att testa nya, småskaliga VA-lösningar för landsbygden, ett arbete vars resultat bör inväntas innan man går vidare med stora, dyra dragningar.
- Därtill står kommunen inför omfattande underhållsbehov i befintliga VA-nät och ett ökande tryck i norra kommundelar med brist på vattenresurser. Varje skattekrona, särskilt lånade sådana, behöver användas där nyttan är som störst.

Samtidigt är det viktigt att understryka att ett upphävande av verksamhetsområdet inte innebär att kommunen backar från sitt ansvar för miljö och hälsa. Tvärtom ger det möjlighet att inleda ett nytt kapitel med större teknisk flexibilitet och lokal förankring. I stället för att tvinga fram en anslutning till kommunalt VA, bör boende i Uppnäs (vid behov) Västernäs och Östernäs ges ett tydligt tidsperspektiv – minst tio år – att hitta eller utveckla hållbara, lagliga och moderna vatten- och avloppslösningar som passar deras fastigheter och ekonomiska förutsättningar.

Kommunens krav på att VA-lösningarna ska vara godkända kvarstår självklart. Detta är inte en ”paus” för att vänta ut frågan, utan ett medvetet utrymme för förbättring, där både tekniken och fastighetsägarnas ansvar ska ges möjlighet att utvecklas i rätt riktning.

Vidare har det framförts att ett beslut om att utöka ett verksamhetsområde för allmänna vattentjänster kan betraktas som ett gynnande beslut, vilket i så fall skulle kunna påverka möjligheten att upphäva det i efterhand. Rättsläget är dock inte entydigt, och det är osäkert i vilken mån sådana beslut ger fastighetsägare en juridiskt skyddad rätt till kommunalt VA. Vi menar att detta är en fråga som behöver belysas i den fortsatta hanteringen, samtidigt som kommunen har ett ansvar att fatta beslut utifrån aktuella behov och förutsättningar, särskilt när dessa förändrats väsentligt sedan det ursprungliga beslutet fattades.

Mot denna bakgrund menar vi att beslutet från 2020 behöver upphävas, och att nya beslut och inriktningar bör fattas utifrån dagens förutsättningar, där varje område bedöms utifrån sina specifika behov, förutsättningar och möjligheter till förbättring.

Förslag

Sverigedemokraterna föreslår därför kommunfullmäktige att:

- Upphäva beslutet från 2020-12-14 i kommunfullmäktige gällande utökning av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster vatten och spillvatten för Västernäs, Östernäs och Uppnäs.
- Kommunstyrelsen ges i uppdrag att, i dialog med berörda instanser, samordna och stödja insatser som syftar till att ta fram hållbara och godkända vatten- och avloppslösningar i Uppnäs, Västernäs och Östernäs, där särskild hänsyn tas till möjligheten att använda enskilda eller samfälliga lösningar, med beaktande av ny teknik och lokala förhållanden.

För Sverigedemokraterna i Norrtälje kommun

Andrea Kronvall

Jacob Heitmann

Karl-Göran Edberg

Dennis Ekström